

Inleiding

De leer der verzoening wordt algemeen door christenen gezien als het hart van de theologie, de kern van het geloven. Daarin gaat het om de vergeving van zonden en het herstel van de relatie met God. Het gaat ons in deze studie erom hoe die verzoening tot stand komt en hoe de geschonden verbondsrelatie wordt hersteld. Wij zouden zeggen dat daarover toch niet zoveel verwarring kan bestaan, gezien de eenvoudigheid der zaak. Helaas, er heerst alom grote verwarring inzake de wijze waarop de verzoening tot stand zou komen. Het is dan ook niet in te denken dat wij met een enkele studie over dit onderwerp plotsklaps alle verwarring en geharrewar zouden kunnen verdrijven of opheffen. Toch doen wij een poging in die richting. Het is daarbij vooral nodig dat wij een goed besef krijgen van wat er alzo met verschillende begrippen, die gehanteerd worden in het Oude Testament, wordt bedoeld. En daarbij welk Godsbeeld wij hebben, daar hiervan ontzettend veel afhangt hoe wij tegen het verzoenend handelen van JHWH aankijken.

Begrippen

Wat betekent verzoening? En wat betekent voldoening?

Verzoening is het herstellen van een geschonden verhouding.

Voldoening, waar het ons om gaat is het technische begrip, n.l. het voldoen van een openstaande schuld door middel van betaling.

De kwestie in de theologie is de vraag of God iets van ons vraagt, wat wij aan Hem zouden moeten geven in de vorm van offers, om Hem tevreden te stellen. Het gaat hier om bloedige dieren- of mensenoffers.

In feite gaat het om een voldoening van God aan God, omdat geen mens in staat zou zijn om Hem genoeg te doen, gezien onze schuld oneindig groot zou zijn. God ligt schijnbaar met zichzelf in de knoop over ons zondige mensen. Hij zou met Zichzelf in conflict zijn en met Zichzelf aan het heen en weer strijden vanwege onze zonden.

Voorstelling van een toornige God

Waar komen deze denkbelden over God en het conflict vandaan? Men denkt aan de heidenen, die dachten dat men God door goede werken tevreden kon stellen. Sinds de dagen van Anselmus koppelt men de voldoening vast aan Gods gerechtigheid. De Nederlandse Geloofsbelijdenis koppelt in artikel 21 de voldoening zelfs vast aan de toorn van God. Alsdan is voldoening zoveel als het stillen of blussen van de toorn van God.

Uit deze gegevens kunnen wij opmaken welk Godsbeeld men koesterde, en in welke rechtsorde men de Godheid plaatste. Men dacht zich een God in die behagen had in slachtoffers. Door middel van offers dacht men dat er een wending in God zou ontstaan van toorn naar genade.

Het is waar, de christelijke theologie heeft altijd geworsteld met deze 'toorn' van God. De kerkvaders wisten aanvankelijk ook geen raad met een 'vertoornde' God.

Clemens zag de toorn Gods als een kunstgreep. Origines zag de toorn Gods als een heilzaam bedrog van de grote Opvoeder. Augustinus zocht de oplossing in de onderscheiding tussen affect en effect. Luther ziet vervolgens bij de machten die zich tégen ons keren niet alleen de dood, de zonde en de duivel, maar óók de toorn van God en de Wet. Bij Luther is de toorn Gods echter geen resultaat van speculatie, maar is ze Gods 'vreemde' werk tegenover Zijn liefde als Zijn 'eigen' werk. Vreemd, omdat Gods toorn niet is zoals menselijke toorn. Laatste is uit

op vernietiging, terwijl Gods toorn uit is op liefde te bewijzen, vergeving.

Wij zien hier uit hoe dialectisch men dacht over God en Zijn eigenschappen. Als antwoord op de vraag wie Gods toorn moest stillen en op welke wijze, voert men Jezus ten tonele. Men maakte Hem tot God, die door kruislijden en dood de toorn van de Vadergod zou stillen. Hij zou tussen God en de zondaar in gaan staan als middelaar. Ergo, God zou Zijn eigen toorn stillen, en wel in

het mensenoffer van Jezus, wat de allerafschuwelijkste dood inhield. Calvijn beweegt zich ook in dit spoor en spreekt van een 'stilling' van Gods toorn, Institutie II, 15,6.

De Heidelberger Catechismus spreekt eveneens over Gods toorn die gestild moet worden, en schuld-betaling in antwoord 14:

Vraag 14: *Kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden, dat voor ons betale?*

Antwoord: *Neen; want ten eerste wil God aan geen ander schepsel de schuld straffen, die de mens gemaakt heeft; ten andere zo kan ook geen bloot schepsel de last van de eeuwige toorn Gods tegen de zonde dragen en andere schepselen daarvan verlossen.*

Merkwaardig, wanneer wij het Nieuwe Testament lezen, dat daarin nergens het lijden van Jezus in een direct verband wordt gebracht met de toorn van God, welke hij zou hebben moeten dragen om deze te stillen. De voorstelling van het stillen van Gods toorn komt niet in het Nieuwe Testament voor. Wel is er daarin sprake van een ontkomen aan de toorn. Ook spreekt het Nieuwe Testament niet erover dat Jezus de toorn Gods zou gedragen hebben.

De kerkvaders zijn de fout ingegaan door Gods gerechtigheid te plaatsen in de handhaving van een rechtsorde, zoals deze in de donkere middeleeuwen plaatsvond. Wij dienen goed te weten wat het Oude Testament onder de 'gerechtigheid' van God verstaat. Voert JHWH een soort rechtsgeding met ons mensen? Het is dan ook van het allergrootste belang welk Godsbeeld wij hebben, en of dat overeenstemt met wat er in het Verbondsboek over Hem op schrift staat. Het was de kerkvader Anselmus ¹ die met zijn stelling kwam dat God betaling eiste.

¹Anselmus (Aosta, 1033 – Canterbury, 21 april 1109) was aartsbisschop van Canterbury en een scholastiek theoloog. Paus Alexander VI verklaarde Anselmus in 1494 heilig. In 1720 plaatste Clemens XI hem onder de kerkleraren.

Anselmus

God moet volgens hem de zonde straffen, anders zou Hij iets onordelijks toelaten, wat niet kan. Hiermee bond Anselmus God aan onze menselijke rechtsoptvattingen. Op die wijze is God geknecht en niet meer vrij hoe Hij ons wil vergeven. De kerkvaders gingen JHWH voorwaardend toeschrijven inzake schuldtoelating. Bij Anselmus gaat het bijbelse begrip 'gerechtigheid' schuil achter de God van de rechtsorde, naar romeins voorbeeld. Alzo ontstond er een statisch Godsbeeld, waarin God enerzijds rechtvaardig was in het straffen, en anderszijds barmhartig in het vergeven. Dus een God vol innerlijke tegenstellingen. De theologie der reformatoren en der belijdenisgeschriften staan allen in het teken van deze God van de rechtsorde!

Het gaat in deze om een God die òf straft bij overtreding, òf beloont bij gehoorzaamheid!

De gehele latere kerkleer van Jezus offer als voldoening ter verzoening past dan ook naadloos in deze opvatting van de God der rechtsorde. De rechtshandhaving van God in Zichzelf zou de basis zijn voor ons geluk. Gratie past niet in dit beeld, is geen optie. Ergo, er is geen vergeving zonder meer. Er dient betaald te worden!

Nee, niet aan de rechtsorde, maar aan de geschonden God zijn wij verplicht het weer goed te maken, ons te excuseren, berouw te tonen en Hem lief te hebben. Dan wordt de geschonden verbondsrelatie hersteld. Hier is geen ijzeren vuist, geen harde eis tot executie, maar milde vergeving. Gerechtigheid is hier de bewijzing van trouw aan het verbond. Zie brochure 477 hoe JHWH de zonden vergeeft.

Wanneer het volk een welgevallen kreeg in de straf over hun ongerechtigheid, gedacht JHWH aan Zijn verbond, zie Leviticus 26:41. (pericoop 446 Verbondsboek).

JHWH straft niet

Het klinkt wellicht heel ongodelijk wanneer wij stellen dat JHWH niet straft. Wij lezen het immers vele malen in de Bijbel dat Hij Zijn volk 'straft', zult u zeggen. Inderdaad, maar hoe gaat dat in zijn werk, en wat wordt ermee bedoeld?

JHWH staat met ons, met Zijn volk, in een verbondsrelatie. De Wet is het Verbond. De wet of Thora is zoveel als 'onderwijzing'. Een onderwijzing hoe wij ons dienen te gedragen om het verbond gestand te doen. Er zijn daarbij spelregels, en wanneer deze regels worden overtreden, volgt er 'straf', ter correctie! De 'straf' heeft een doel, namelijk tot inzicht brengen van eigen afwijkingen zodat wij er vervolgens niet weer in zullen vallen. Het gaat om herstel en genezing. Aardse rechters leggen in de meeste gevallen straffen op, waarvan zij niet weten of ze wel genezend werken, of het een heilzame uitwerking heeft op de veroordeelden. En dáár moet het toch om gaan! Men legt straffen op zoals deze in een wetboek opgetekend staan, en de rest laat men over aan de maatschappelijke werkers of gevangenis. Wij zien dan ook dat de huidige straffen géén bekeerde zondaars opleveren.

JHWH straft niet, maar wijzelf roepen de straffen (dat zijn de kwalijke gevolgen van ons handelen, Deut.28.) over ons uit bij overtredingen, waarvoor gewaarschuwd is in het verbondsboek.

Jeremia 2:19 Uw boosheid zal u kastijden, en uw afkeringen zullen u straffen; weet dan en ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij JHWH, uw God, verlaat, en Mijn vreze niet bij u is, spreekt JHWH der heirscharen.

Wat is Gods gerechtigheid?

Gods gerechtigheid is dat Hij rechte daden doet en eist. Hij doet recht aan Zijn verbond, met als doel het heil en de zegen voor Zijn volk. De vraag hierbij is of de gerechtigheid Gods metterdaad voldoening eist of kan eisen? Gods gerechtigheid blijkt géén eigenschap van Hem te zijn, maar het is een handelen, zodat het de betekenis heeft van recht doen. De Hellenistische joden als Philo en Josephus beschouwden de gerechtigheid Gods wél als een deugd of eigenschap van God. Dat is het niet, aangezien het gaat over het verbondsmatig handelen van JHWH, hetwelk ruimte opent voor wederkerigheid van de andere verbondspartners. Het 'bezoeken' en 'vergelden' van JHWH van het kwaad dienen wij te zien binnen het raam van het verbond als

heilshandelen. Vergelden wordt in het Oude Testament nooit in verband gebracht met Gods gerechtigheid. Er is dan ook geen sprake van 'straffende' gerechtigheid. Straffen wordt nooit een daad genoemd van Gods gerechtigheid, maar straffen wordt in verband gebracht met Zijn toorn en liefde, met als doel het heil voor Israel. Gods gerechtigheid heeft dan ook niet gevraagd om het straflijden van Jezus, om daarmee de toorn van God te stillen.

De Heidelbergse Catechismus beweegt zich binnen de orthodoxie van Chalcedon, en in de lijn van Anselmus. Die lijn is, dat de mens moet betalen, maar dat niet kan. God kan wel betalen, maar dat zou zonder meer al te gortig zijn. Jezus zou wel betaald hebben in zijn menselijke natuur, ondersteunt door zijn Goddelijke natuur.

Heilszekerheid

Door de meeste christenen wordt dit leven gezien als een woestijnreis. Het ware geluk zou pas ná dit leven gerealiseerd worden, en wel voor een hele kleine groep door God uitverkoren mensen, die naar Zijn hemel mogen afreizen na hun dood. Wat voor zekerheid heeft dit in zich? De dood is immers een niet te peilen mysterie. Niemand is ooit uit de dood teruggekeerd om ons te vertellen wat er ná de dood zal plaatsvinden. Degenen die in de Bijbel uit de doden zouden opgewekt zijn, vertellen ons totaal niets ervan hoe het tijdens en na hun dood was. Hun tijdelijke dood en opstanding zal dan ook anders verstaan dienen te worden. Kunnen wij nú niet reeds gelukkig leven?

Augustinus leert het volk

Wie niet in Jezus gelooft zou naar de hel gaan, is de leer der christelijke kerken. Maar wie zou in de hemel kunnen genieten wanneer zijn kinderen, ouders of geliefden in de hel liggen te creperen, zoals het ons wordt voorgesteld? En waarom? Zij zouden het geloof missen, wat hun niet door de algoede God werd geschonken, terwijl Hij dat aan anderen wél zou hebben geschonken die

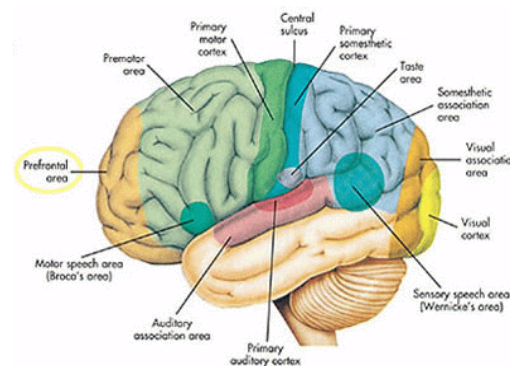
niets beter of slechter waren. Zou men zulk een God niet aanklagen wegens misdaden tegen het mensengeslacht? Deze leer, zoals bedacht door Augustinus en de kerkvaders werd door Calvijn en Dordt overgenomen, wat de alom geprezen 'zuivere Gereformeerde waarheid' wordt genoemd.

Het geloof dat JHWH bedoelt, is echter niet een voor waar houden van een aantal kerkelijke dogma's en leerregels, belijdenissen en begrippen. Het geloof is een hartezaak en geen verstandelijke kennis alleen. Het geloof neemt bezit van de gehele mens, zodat men zich volkomen richt op JHWH en Zijn wil. Vernieuwing is geen restauratie, maar is algehele nieuwbouw, zelfbevrijding door overgave. De totale zelfovergave maakt in ons bloed een nieuw hormoon aan, waardoor in onze pijnappelklier (het 3e oog) het geesteslicht wordt ontstoken. In dat licht zien wij het ware licht, Psalm 119. De mens die alzo verlicht is staat op en loopt het pad van JHWH's inzettingen met vreugde. Die mens is hierin ontembaar en trotseert álle tegenstand. Deze mens is oprecht gemaakt en hem is het licht opgegaan. Het geloof is dát vermogen waardoor men positief reageert op de Goddelijke roep tot gehoorzaamheid aan Zijn verbond. Het hart wordt erdoor besneden, de ogen verlicht, het gordijn wordt weggetrokken. Deze vernieuwing is een heiligende werking die onze gehele persoon treft. Het heeft zijn uitwerking in ons fysieke lichaam, waardoor hart, bloed en hoofd worden aangeraakt en genezen van hun dialectische ziekten. Alle schijn wijkt, de werkelijkheid treedt in, wat zich in oprechtheid uit naar buiten. Deze mens is niet alleen geestelijk, ethisch, moreel en religieus vernieuwd, maar ook biologisch. Dit element is door de eeuwen heen verwaarloosd en onderbelicht door de christenen. Johannes 5:24-vv.

Bekering en geloof brengen tevens verandering aan in het lichaam. De opstanding van de nieuwe mens is een feit. De oude mens is gestorven, hoewel men nog leeft in een lichaam van vlees en bloed, dat sterfelijk is. De nieuwe mens is een feit en richt zich op het Goddelijke, op het Verbond van JHWH. Er is nieuw bewustzijn ontstaan, een nieuwe wil, met een onomkeerbare keus om JHWH te dienen. De kracht van de Geest wordt in het lichaam ervaren. Er vormt zich een nieuwe lichaamsgestalte, een nieuwe persoonlijkheid, die zich ontwikkelt in een

nieuw levensveld. Deze mens is gestorven aan zijn eigen ik, hoewel hij nog leeft, maar dan met een nieuw ik, in zelfovergave aan JHWH. Wanneer deze ware gelovige sterft en begraven wordt, is in wezen zijn graf leeg, want de nieuwe mens is onsterfelijk en kan nooit begraven worden! Wat in het graf wordt gelegd, is het kleed van de oude levensnatuur, de oude lichaamsgestalte. De gelovige is vernieuwd en smaakt de wondere liefde Gods, wat zijn leven vult en als in vuurvlam zet. Deze liefde is met niets te vergelijken op aarde. Deze liefde Gods gaat dwars door heel ons lichaam heen, zodat men erdoor aangeraakt, of zelfs verzwakt door kan worden, Ps.139, en ook Daniël. Het gaat om de barmhartigheid van JHWH, zoals in Ps.106 staat, wat wij niet verdiend hebben, maar wel ontvangen.

In de Barneveldse krant 13-03-2009 stond het volgende artikel:

'Hersenen beheersen geloof in religie'.

Wetenschappers -onder leiding van professor Jordan Grafman- van het Nationaal Instituut voor neurologische Aandoeningen in Bethesda (vlak bij Washington in de USA) hebben delen van de hersenen geïdentificeerd die het geloof in religie

beheersen. Het onderzoek toont aan dat het geloof in een hogere macht nuttig is voor het overleven van de mens. Het menselijk brein heeft een bepaalde gevoeligheid ontwikkeld voor elke vorm van geloof, die de kans op overleving vergroot. Voor de meting werd een machine gebruikt die de meest actieve delen van de hersenen vaststelt. Hieruit kwam naar voren dat atheïsten en mensen met verschillende religieuze geloven hetzelfde deel van de hersenen gebruiken voor het oplossen van morele vraagstukken. Deze delen werden door religieuze mensen óók gebruikt wanneer het over God ging.

Offercultus

De oude Oosterse offercultus kenmerkte zich in drie delen:

1e, dat de zonde een smet was, die weggestreken kon worden o.a. door bloed te strijken op de deurposten. 1Samuel 13:12, Maleachi 1:9

2e, dat het offer een magische uitwerking had

3e, dat de mens die offerde de Godheid kon bewegen tot gunsten

De ware zin van de offers wordt echter nergens expliciet in het Oude Testament beschreven!

De offers blijken namelijk geen dienst aan God (dus godsdienst) te zijn, maar dienst aan de Israëlieten (dus mensendienst). De offers bewerkten niets bij God, maar wel bij de mensen. De offers hadden plaats in de Tabernakel en Tempel, dus wel voor het aangezicht van JHWH, als verzoek om verbondsherstel. De mens nadert tot JHWH middels het offer. Evenwel zag men het offer als een gave van JHWH, waarin de mens met blijdschap deze gift ontving. Vandaar dat het JHWH niet

ging om Zelf al die offers te ontvangen, wat blijkt uit 1Samuel 15:22, Jeremia 1, Hosea 6:6, etc.

Het Paaslam wil men op Jezus laten wijzen en zijn dood als offer aan JHWH. Dat dit onmogelijk kan is duidelijk, daar de paaslammeren niet bestemd waren om er verzoening mee te doen. Het bloed

ervan werd op de deurposten gesmeerd als teken voor de Verderfengel dat er zich aldaar een Israelitisch gezin bevond. Dit bloed verzoende niets. Het paaslam moest worden gebraden en daarna gegeten, en wat overbleef moest geheel worden verbrand. Johannes ziet Jezus wel als het Paaslam in hoofdstuk 1:29, 19:36. Paulus wijst in 1Corinthe 5:7 op het Pascha dat voor ons geslacht is, waar hij niet verwijst naar Jezus, maar wijst op de uitzuivering van de oude mens, de ongezuurde broden.. Ook Petrus in 1Petrus 1:19. Echter, in het Nieuwe Testament wordt het offer van Jezus niet

Mijdrecht

exclusief aangeduid met één van de Oud Testamentische offers! Wat zou dan het offer van Jezus geweest kunnen zijn, zoals dat in het Nieuwe Testament staat? Ook Paulus gaat er niet van uit om via offers aan God iets te geven, om Hem gunstig te stemmen. Hij stelt dat God óns genadig is zónder betaling. Het is dan ook puur rabbijns dat de offerdood een verzoenende kracht zou bezitten. En dat rabbijnse idee hebben de kerkvaders gevolgd, en is door de latere christelijke kerk tot dogma verheven.

Verder wordt in het Nieuwe Testament beschreven dat er 'zonder bloedstorting geen vergeving geschiedt', waarbij wij niet mogen denken dat het om bloed gaat als materie, als substantie. Het gaat om bloedvergieten zoals dat tijdens het offer plaatsvindt, het sterven. Wie zijn leven verliest, zal het vinden. Bloed is geen betaalmiddel, noch ruilobject. Er bestaat voor ons mensen géén mogelijkheid om God af te betalen, hoewel de joodse rabbijnen daartoe nog wel mogelijkheden zagen. Het is JHWH zelf die ons loskoopt. In poëtische zin trekt Hij Zijn volk Israel voor op andere volkeren, die hij als ruilmiddel stelt, zie Jesaja 43:3. In het Nieuwe Testament zou de loskoop door het offer van Jezus zijn geschied.

De vraag is echter of schuld overdraagbaar is.

Een offer houdt de gedachte in van overdracht van schuld óp het offerdier. Die gedachte is in het Nieuwe Testament toegepast, door de schrijvers van de Nieuw Testamentische boeken, op Jezus als Paaslam. Daarin ging men fout. Zonde dragen is iets geheel ánders dan zonde vergeven. In het rabbijnse jodendom werd 'dragen' als spoedig tot 'verzoenen'. Verschillende plaatsen in het Oude Testament laten echter niet toe dat 'zonde dragen' vertaald zou mogen worden met 'zonde vergeven'.

Kerkraam in Krommenie met daarop het Overwinnende Lam Gods met de kruisvaan. Men geeft er de volgende beschrijving bij:

Het lam is het offerdier bij uitstek en daarom reeds in de vroegchristelijke traditie het symbool van Christus die zichzelf voor de mensheid opofferde, met als prefiguratie het offer van Izaak. 'Ziehier het Lam Gods' ('Ecce Agnus Dei'), zei Johannes de Doper over Jezus.

Het triomferende paaslam met een vaandel is een symbool van de Opstanding. Het Lam opent eens het Boek des Levens en troont boven de wereld. Een lange golvende witte vlag met een rood kruis daarop is het christelijke symbool van de overwinning op de dood, de Banier van de Opstanding. Dit symbool is afgeleid van het visioen van Constantijn de Grote, die de adelaar op de Romeinse standaard verving door een kruisvormig embleem. De Banier wordt meestal vastgehouden door Christus of door het Lam Gods.

Het kerkraam vertoont meer een wat ouder schaap dan een jong lam. Het offer van Izaak wordt foutief geïnterpreteerd. In het boek Openbaringen wordt ook niet van een paaslam gesproken. Vervolgens het kruis, uit een visioen van de meervoudige moordenaar keizer Constantijn. Hij zag ze letterlijk en figuurlijk 'vliegen'.

Pascha

Rond het kerkelijk Pasen kan men het alom horen dat het 'kostbare bloed van Jezus' de zonden van de mensen zou hebben weggenomen. In het blad "The Good News", maart/april 2009 van de United Church of God in Gouda, staat over het 'kostbare bloed van Jezus' een artikel dat wij als voorbeeld nemen. Er wordt in het artikel gezegd dat God een oplossing had voor onze zonden. Een zondige Israeliet moest worden gestraft, en in het offerbloed zou het onschuldige dier de straf dragen die de zondaar verdiend had. De zondaar hoefde op die manier niet zelf te sterven, maar God zou de dood van het offerdier aanvaarden in plaats van de dood van de zondaar. Dus een ruil of plaatsvervangende. De offers zouden allen schaduwachtig wijzen naar Jezus als paasoffer.

Jezus' offer zou het centrale Paasthema zijn. Jezus zou ons gekocht

Wie zijn hier de
slachtoffers van het
menselijke waanbeeld?

hebben met Zijn bloed, als Paaslam. Dat zou de geheel enige manier zijn waarop God onze zonden zou kunnen vergeven, volgens 1Johannes 1:7. Dierlijke offers zouden dienen als symbool van het enige werkelijke toekomstige offer van Jezus, aldus het artikel.

Het artikel toont aan dat men geen notie heeft van het doel der offers. De dierlijke offers dienden slechts om de zonden die in onwetendheid waren gedaan weg te nemen, te bedekken. Bewuste zonden konden onmogelijk door offers worden weggenomen. De Paaslammeren wijzen dan ook niet op het offer van Jezus. Het offervlees werd gegeten. Het beste deel was voor de priesters om geconsumeerd te worden. Hieruit blijkt reeds dat het offerdier géén personificatie of ruilobject kon zijn voor een zondaar. Jezus heeft ook nooit een uitdrukkelijk oordeel van de tempeloffers gegeven. Hij gaf alleen te kennen dat hij barmhartigheid wilde en géén offers!

Vraagt u zich eens af wat een offer bereikt, en welk positief doel een offer heeft? Wat rechtvaardigt het doden van een onschuldig dier? Is een offer echt zinvol? Is het offer een effectief middel om van bewuste zonden en schulden af te komen?

Het offer is moord, doden van leven, wat tragiek inhoudt. Doding en moord is zondigen tégen het leven, tegen de Gever van het leven! De zin van een offer zal altijd de levensfunctie moeten dienen, en dat doet het niet. Een offerdier dat gedood wordt, dient in geen geval een levensfunctie, hoe dan ook. Door de doding wordt juist het leven vernietigd, hetwelk het offeren van dieren tot een absurditeit maakt. Offeren van leven is een vorm van zelfvernietiging.

In Numeri 14:33 duidt het dragen van zonden op 'boeten'. Zie dat tevens in Jesaja 53:4 en 11, en Ezechiël 4:4. Wát wordt er precies gedragen? Kan men schuld of straf van andere dragen of overdragen? Kan men soms gevolgen van zonden en schuld op anderen overdragen? Nee, dat kan niet. Het gaat hier om boeten. Een ander kan onze schuld of straf niet dragen. De schuldoverdracht, doormiddel van handoplegging op de weggaande bok tijdens de Grote Reinigingsdag, is de enige mogelijkheid om symbolisch de onwetende zonden op de bok over te dragen. Verder kent de offerwetgeving géén schuldoverdracht. De mens zelf is verantwoordelijk voor zijn bewuste zonden. De ziel die

zondigt zal sterven, Exodus 18:20. Bij de zoenoffers in het Oude Testament vond géén schuldoverdracht plaats. In Jesaja 53 draagt de Knecht van JHWH de ziekten en zonden, wat strikt genomen niet plaatsvervangend is. De Knecht neemt de zondelast niet weg, maar torst eraan mee. Het is een theologisch misverstand om bij 'dragen' te denken aan 'overdracht'. De Knecht lijdt met het volk mee, om het volk er alzo van te bevrijden. In het Nieuwe Testament is ook geen sprake van schuldoverdracht, zoals wij zagen. Het gaat aldaar om het afleggen van het oude ik. Geen offers, ook geen mensenoffer van Jezus kan plaatsvervangend zijn. Wanneer een offeraar of priester de handen

De zondebok voor Azazel

op de kop van een offerdier legde, droeg men niet de zonde over, maar erkende men dat men zélf schuldig was en de dood had verdiend. God hoeft ook niet verzoend te worden. God is immers niet van Zijn volk vervreemd, maar wij zijn van Hem vervreemd, zie Jesaja 54.

Het Nieuwe Testament kwalificeert het lijden en sterven van Jezus niet als het stillen van Gods toorn, niet als een overdracht van schuld. Geen betaling door middel van bloed aan God. In het offer en het lijden en sterven zag Origenes als eerste een loskoop. Origenes leerde ook reïncarnatie en ontmande zichzelf. Daarna is van lieverlee het denkbild ontstaan dat Jezus dood een offerdood was, om God mee te betalen. Dat werd tot belijdenis in de christelijke kerk. In de dissertatie van dr. Herman Wiersinga over de Verzoening kan men over deze kwestie uitgebreid lezen.

Ook in de navolgende drie dissertaties staat over deze kwestie veel te lezen ter verduidelijking van onze standpunten.

Het Offer, Pieter-Anton van Gennip

Skuldbelijdenis en Genadeverklondiging in die Ou Testament, door J.J. van As

Christus' offer bij Paulus, vergeleken met de offeropvattingen van Philo, door J.H. Stelma

Verzoening ligt niet in een betaling van iemand aan JHWH om de door mensen gemaakte schuld te verrekenen, maar ligt in de erkenning van de schuld door de mens zelf. Alsdan wordt de druk van de ketel

afgeblazen, om het zo maar eens te zeggen, waardoor de weg vrij komt om een nieuw begin te maken. Erkenning van eigen schuld gaat aan waar berouw vooraf. Door waar berouw komen wij vrij van de schuldenlast. Berouw doodt de kiem of wortel van de schuldenboom. Dan veroordeelt de berouwvolle zondaar zichzelf, en wordt de zonde weggenomen. Dan is de lust om te zondigen in ons vergaan en beginnen wij opnieuw, een leven met JHWH in oprechtheid. Wij lezen dit zo treffend in Leviticus 26:

40 Dan zullen zij hun ongerechtigheid belijden, en de ongerechtigheid hunner vaders met hun overtredingen, waarmede zij tegen Mij overtreden hebben, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben.

41 Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben. Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben;

42 Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob, en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en aan het land zal Ik gedenken;

Wanneer wij de psalmen lezen komt daaruit wel een heel ánder Godsbeeld naar voren dan het Godsbeeld van de Heidelbergse Catechismus. Neem eens rustig de tijd om onderstaande psalm te lezen en laat het goed op u inwerken wat daar staat. Lees hoe de psalmist over JHWH zich uitspreekt en over de eigenschappen van JHWH zich verheugd.

Psalm 145:1 Een lofzang van David. Aleph. O mijn God, Gij Koning! ik zal U verhogen, en Uw Naam loven in eeuwigheid en altoos.

2 Beth. Te allen dage zal ik U loven, en Uw Naam prijzen in eeuwigheid en altoos.

3 Gimel. JHWH is groot en zeer te prijzen, en Zijn grootheid is ondoorgrondelijk.

4 Daleth. Geslacht aan geslacht zal Uw werken roemen; en zij zullen Uw mogendheden verkondigen.

5 He. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit, en Uw wonderlijke daden.

6 Vau. En zij zullen vermelden de kracht Uwer vreselijke daden; en Uw grootheid, die zal ik vertellen.

7 Zain. Zij zullen de gedachtenis der grootheid Uwer goedheid overvloediglijk uitstorten, en zij zullen Uw gerechtigheid met gejuich verkondigen.

*8 Cheth. **Genadig en barmhartig is JHWH, lankmoedig en groot van goedertierenheid.***

9 Teth. JHWH is aan allen goed, en Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken.

10 Jod. Al Uw werken, JHWH, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen.

11 Caph. Zij zullen de heerlijkheid Uws Koninkrijks vermelden, en Uw mogendheid zullen zij uitspreken.

12 Lamed. Om den mensenkinderen bekend te maken Zijn mogendheden, en de eer der heerlijkheid Zijns Koninkrijks.

13 Mem. Uw Koninkrijk is een Koninkrijk van alle eeuwen, en Uw heerschappij is in alle geslacht en geslacht.

14 Samech. JHWH ondersteunt allen, die vallen, en Hij richt op alle gebogenen.

15 Ain. Aller ogen wachten op U; en Gij geeft hun hun spijs te zijner tijd.

16 Pe. Gij doet Uw hand open, en verzadigt al wat er leeft, naar Uw welbehagen.

17 Tsade. JHWH is rechtvaardig in al Zijn wegen, en goedertieren in al Zijn werken.

18 Koph. JHWH is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid.

19 Resch. Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen, en Hij hoort hun geroep, en verlost hen.

20 Schin. JHWH bewaart al degenen, die Hem liefhebben; maar Hij verdelgt alle goddelozen.

21 Thau. Mijn mond zal den prijs van JHWH uitspreken, en alle vlees zal Zijn heiligen Naam loven in der eeuwigheid en altoos.

Psalm 119:165 Die Uw wet beminnen, hebben groten vrede, en zij hebben geen aanstoot

De auto-religie op de voorgrond, gesteund door de kerk-religie, met erachter de grote melkkoe: de burocrat-religie